

Proces zarządzania
rozwojem akwakultury
przez administrację
centralną - wyzwania

„Czy administracja centralna powinna zarządzać rozwojem akwakultury?”

Musi bo:

- tysiące przepisów wydawanych przez rządzących na poziomie krajowym
 - ustawa o rybactwie śródlądowym,
 - prawo wodne
 - dostosowywanie prawa do przepisów unijnych,
- akwakultura jest związana ze środowiskiem, które nie może podlegać wyłącznie prawom rynku,
-

Zadania realizowane przez wydział rybactwa śródlądowego w Departamencie Rybołówstwa w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej:

1. przygotowywanie założeń określających warunki propagowania, wdrażania i utrzymania rozwoju chowu i hodowli ryb oraz połowu ryb w wodach śródlądowych, w tym amatorskiego połowu ryb, w ramach zrównoważonego użytkowania zasobów ryb w wodach śródlądowych;
2. współpraca z organami centralnej oraz terenowej administracji rządowej i samorządowej w zakresie rybactwa śródlądowego, w szczególności w sprawach dotyczących:
 - ▼ chowu i hodowli ryb słodkowodnych oraz ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów ryb w wodach śródlądowych,
 - ▼ przygotowywania oraz współudziału w przygotowywaniu i opiniowaniu projektów aktów normatywnych oraz dokumentów programowych,
 - ▼ ustanawiania obrębów ochronnych i hodowlanych oraz obwodów rybackich na wodach śródlądowych,
 - ▼ postępowań konkursowych o oddanie w użytkowanie obwodów rybackich oraz dokonywania oceny śródlądowej gospodarki rybackiej,
 - ▼ zapobiegania i zwalczania chorób ryb słodkowodnych, ochrony środowiska, ochrony przyrody, ochrony zwierząt oraz zachowania różnorodności zasobów genetycznych ryb słodkowodnych,
 - ▼ zachowania tradycyjnych form prowadzenia chowu i hodowli ryb słodkowodnych oraz utrzymania społecznego i środowiskowego znaczenia chowu i hodowli ryb słodkowodnych w stawach oraz połowu ryb w wodach śródlądowych;
3. współpraca międzyresortowa w sprawach związanych z rybactwem śródlądowym;
4. współpraca z organami kontroli w zakresie przestrzegania przepisów o rybactwie śródlądowym;

5. prowadzenie sprawy nadzoru nad realizacją przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zadań w zakresie rybactwa śródlądowego, w szczególności:
przeprowadzanie kontroli,
uzyskiwanie informacji i dokumentów oraz ich analiza,
wydawanie wytycznych i zaleceń w zakresie realizacji zadań wynikających z przepisów ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1476);
6. nadzór nad sprawami w zakresie gospodarki wodnej dotyczącymi systemu pobierania opłat za usługi wodne dla potrzeb chowu i hodowli ryb;
7. współudział w pracach dotyczących nadzoru merytorycznego nad działalnością Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza w Olsztynie;
8. prowadzenie postępowań administracyjnych związanych z rybactwem śródlądowym, w tym wydawanie zezwoleń na wprowadzanie do wód śródlądowych oraz wykorzystywanie w chowie i hodowli ryb słodkowodnych z gatunków obcych;
9. prowadzenie rejestru gatunków ryb nierodzimych, wykorzystywanych w rybactwie;
10. zapewnienie obsługi administracyjno-biurowej zespołów opiniodawczo-doradczych powołanych w zakresie spraw dotyczących rybactwa śródlądowego, w szczególności:
- Zespołu ekspertów do spraw gatunków ryb nierodzimych,
 - Zespołu do spraw Zarybiania,
 - Zespołu ds. Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej,
 - Zespołu do spraw Ochrony i Rozwoju Żywych Zasobów Wód;

11. koordynowanie działań służących odbudowie zasobów ryb dwuśrodowiskowych w wodach śródlądowych, w tym koordynowanie i nadzór zadania zarybiania polskich obszarów morskich;
12. reprezentowanie Polski w Komitecie Genetycznym FAO-CGRFA;
13. współdziałanie w pozyskiwaniu środków finansowych na tworzenie warunków wsparcia postępu biologicznego w hodowli ryb;
14. koordynowanie działań związanych z wdrażaniem branżowych programów rozwoju sektora rybactwa śródlądowego;
15. współdziałanie w pracach, spotkaniach, komitetach i opiniowaniu dokumentów dotyczących wdrażania i funkcjonowania systemu pomocy finansowej służącej rozwojowi rybactwa śródlądowego, a także służącej rozwojowi obszarów zależnych od rybactwa śródlądowego, w ramach Strategii AKWAKULTURA 2020 oraz PO RYBY 2014-2020;
16. współdziałanie w przygotowywaniu i modyfikowaniu dokumentów programowych i zasad ich wdrażania w zakresie rybactwa śródlądowego objętych PO RYBY 2014-2020;
17. współdziałanie w kontrolach dotyczących wdrażania PO RYBY 2014-2020 prowadzonych przez Wydział Kontroli, Monitorowania i Promocji;
18. prowadzenie, w zakresie Wydziału, spraw z zakresu analizy ryzyka.

Akwakultura 2020 - plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce

- ▶ Akwakultura intensywna nadal będzie bazować na rozwijaniu chowu i hodowli ryb łososiowatych, jednak coraz istotniejsze znaczenie będą miały inne gatunki o dużym potencjale rynkowym, trudniej dostępne w warunkach naturalnych (np. węgorz, sandacz, sum, miętus) lub różnorodne gatunki nierodzone o zróżnicowanych wymaganiach zapewnianych przez kontrolowane środowisko stawów lub basenów w obiegach zamkniętych (np. tilapia, sum afrykański, jesiotry). Tym samym rozwijana będzie akwakultura z wykorzystaniem metod i gatunków, których zastosowanie i hodowla są obecnie w Polsce w fazie początkowej lub średniozaawansowanej.
- ▶ Szczególnie duże możliwości wiążą się ze stosowaniem systemów akwaponicznych (powiązania akwakultury z hydroponiczną produkcją roślinną) lub innych systemów współzależnych (akwakultura zintegrowana, np. łącząca technologie zimno- i ciepłowodne).
- ▶ Podejmowane będą próby prowadzenia akwakultury gatunków morskich i euryhalinowych (przystosowanych do szerokiego spektrum zasolenia wody) o wysokiej wartości rynkowej (np. turbot, ryby łososiowate, jesiotry, węgorz, sandacz) w zakładach usytuowanych na lądzie, zasilanych wodą morską lub zwykle słoną wodą geotermalną).

Planowanie rozwoju akwakultury z poziomu administracji centralnej?

- ▶ Planowanie takie ma sens jeżeli jest konsultowane ze środowiskiem hodowców ryb.
- ▶ Wymieniony wcześniej dokument był przygotowany w oparciu o przygotowane wcześniej „Strategia karp 2020” i „Strategia Rozwoju Zrównoważonej Akwakultury Intensywnej 2020”.

Szanse akwakultury wg. dr Andrzeja Lirskiego (prezentacja z września 2018 roku)

- malejące zasoby ryb i innych organizmów wodnych w wodach morskich oraz naturalnych i sztucznych zbiornikach wód słodkich,
- administracyjne ograniczenia i limity połowowe ryb i innych zwierząt wodnych w morzach i zbiornikach wód słodkich,
- wzrastające ceny ryb morskich i innych zwierząt wodnych poławianych w morzach i zbiornikach wód słodkich,
- zwiększające się możliwości zapewnienia ciągłości odpowiednich pod względem ilościowym i jakościowym dostaw rynkowych z perspektywą sterowania składem produktu, w tym ilością i jakością tłuszczu, ilością białka, poziomem makrominerałów i innych,
- Brak formalnych ograniczeń wielkości osobniczej ryb i innych zwierząt wodnych w akwakulturze oraz terminów dostaw rynkowych,

Szanse c.d.

- koncentracja podaży poszczególnych gatunków ryb, między innymi dzięki działalności Organizacji Producentów,
- poprawa zarządzania w gospodarstwach rybackich,
- duże możliwości rozwijania certyfikowanej produkcji organicznej i ekologicznej,
- coraz szersze zainteresowanie zdrowym odżywianiem,
- rosnąca świadomość konsumentów na temat pochodzenia ryb i metod ich produkcji,
- zwiększające się możliwości intensyfikacji produkcji w systemach z recyrkulacją wody (RAS) w izolacji od czynników klimatycznych,
- zwiększające się możliwości wykorzystania dotychczasowego potencjału produkcyjnego,
- możliwości wsparcia finansowego ze środków unijnych.

Zagrożenia Akwakultury wg dr. Andrzeja Lirskiego (prezentacja wrzesień 2018)

- wzrastające koszty produkcji ryb i innych zwierząt wodnych,
- niska konkurencyjność cenowo-kosztowa mięsa ryb w stosunku do innych źródeł białka zwierzęcego,
- niestabilność rynku, podatność konsumentów na czarny „PR”,
- rosnące straty produkcyjne powodowane chorobami ryb, nowe jednostki chorobowe, zwiększające tempo przenoszenia chorób,
- brak skutecznych metod leczenia wielu jednostek chorobowych,
- brak rekompensat za straty powodowane przez zwierzęta rybożerne w stawach ziemnych
- malejąca atrakcyjność zawodu rybaka oraz pogłębiający się niedobór wysoko wykwalifikowanej kadry dla akwakultury
- niekorzystne zmiany klimatyczne skutkujące m.in. Wzrostem temperatur wody poza zakres optymalny dla wielu gatunków ryb, niedoborami wody i/lub powodziami, deficytami tlenu w wodzie, zakwitami glonów i sinic.

Wyzwania ?

- ▶ Duża ilość aktów prawnych do uzgodnień (kilka dziennie) – możliwość przegapienia czegoś ważnego
- ▶ Bardzo krótki czas na uzgodnienie stanowiska – czasem jeden, dwa dni
- ▶ Niebezpieczeństwo, że akt prawny, który winien być uzgadniany nie trafi do naszego wydziału,
- ▶ Nasze uwagi nie są brane pod uwagę na poziomie Departamentu,
- ▶ Nasze uwagi nie są brane pod uwagę na poziomie Ministerstwa,
- ▶ Nasze uwagi nie są brane pod uwagę na poziomie wyższym.
- ▶ Kontrargumenty, mają na tyle mocne poparcie, że nasze uwagi są ignorowane

Interpretacja przepisów

- ▶ Prawo wodne – opłaty za wodę,
- ▶ Prawo wodne art. 414 ust. 2 – przedłużanie pozwoleń wodnoprawnych.
- ▶ Ustawa o rybactwie – różna interpretacja przez RZGW
- ▶